

20.02.2017

Kj/3

§ 177

V 1.3.2017, Kunnan jäsenen tekemä osaliitosesitys kuntarakennelain (1698/2009) mukaan

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Rissasen edhotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää antaa seuraavan lausunnon:

Kunnan jäsenen esitys kunnan osan siirrosta Espoon kaupunkiin

Rysäkarin Linnake Oy ja Tom Kaisla esittävät Rysskär-nimisen lunastusyksikön (91-414-2-3) sekä lunastusyksikön ympäröimän vesialueen siirtämistä Helsingistä Espooseen, liite 1. Vesialueen osalta hakija on tehnyt kaksi vaihtoehtoista siirtoesitystä.

Esitetty kunnanrajamuutos 1 lähtee pohjoisessa Korkeakupu-nimiseltä saarelta etelään Rysäkarin itäpuolelta ja yhtyy nykyiseen kuntarajaan ulkomerellä. Siirrettäväksi esitetyn alueen yhteispinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 1 767 hehtaaria (vesialuetta ja Nuottakari-niminen suojeltu saari). Kunnanrajamuutos 2 lähtee pohjoisessa nykyisestä kuntarajasta Nuottakarin eteläpuolelta Rysäkarin itäpuolelle, josta raja kääntyy lounaaseen liittyen nykyiseen kuntarajaan. Alueen kokonaispinta-ala on noin 930 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 897 hehtaaria. Rajamuutosehdotuk-

20.02.2017

Kj/3

set käyvät ilmi esityksen tekijän laatimasta kartasta, liite 2, ja kiinteistöviraston laatimasta kartasta, liite 3.

Rysäkari linnake Oy:n omistama Rysskär muodostuu 9,65 hehtaarin suuruisesta Rysäkari-nimisestä saaresta ja ympäröivästä 23,34 hehtaarin suuruisesta vesialueesta.

Helsingin kaupungin kanta

Kaupunginvaltuusto vastustaa esitettyä Helsingin kaupungin osan siirtämistä Espoon kaupunkiin.

Esitys ei täytä kuntarakennelain mukaisia kuntajaon muuttamisen edellytyksiä. Esityksessä ei ole myöskään tuotu esiin sellaisia painavia syitä, joiden vuoksi esitetyn kaltainen merkittävä muutos on perusteltu kummassakaan vaihtoehdossa.

Perustelut

Rysäkari sijaitsee Helsingin ulkosaaristossa Espoon kuntarajan tuntumassa. Kyseessä on entinen sotilassaari, joka on yksi Helsingin edustalle perustetun merilinnoitusketjun saarista ensimmäisen maailmansodan ajalta. Meripuolustusjärjestelmään liittyvät linnoitteet ja rakennelmat ovat muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjäännöksiä. Muita linnoitusketjun saaria Helsingin edustalla ovat mm. Itäinen Pihlajasaari, Suomenlinna, Vallisaari, Kuninkaansaari, Santahamina, Itä-Villinki, Iso-saari, Kuivasaari, Harmaja ja Katajaluoto sekä Espoossa Miessaari. Vallisaari, Kuninkaansaari, Isosaari, Kuivasaari ja Itä-Villinki ovat vapautumassa tai jo vapautuneet puolustuskäytöstä.

Rysäkari on ollut Suomen puolustusvoimien hallussa vuodesta 1922 vuoteen 2010. Saarella oli sotilaallinen rooli myös toisen maailmansodan aikana osana rannikon puolustusta. Saaren nykyinen omistaja on Rysäkarin Linnake Oy, jonka tavoitteena on kehittää saarta matkailusaarena.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasalue, jonka reunassa on pieni luonnonsuojelualue. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä Helsingin uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistykseen ja matkailun alueeksi. Kaavamääräyksen mukaan aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Yleiskaavaan liittyvän Merellinen Helsinki teemakartan mukaan, liite 4, Rysäkariin on merkitty lisäksi vesiliikenteen yhteystarve sekä vesiliikenteen yhteyspiste.

20.02.2017

Kj/3

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa on valmisteilla Merellisen Helsingin yleissuunnitelma, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Yleissuunnitelman tavoitteena on merellisten alueiden kehittyminen ja maankäytön suunnittelu hallittuna kokonaisuutena. Suunnittelua tehdään yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja merellisten toimijoiden kanssa. Erityisesti on tarkoitus parantaa saariston saavutettavuutta ja kehittää vesiliikennettä. Myös saariston huoltoa ja infraa suunnitellaan työssä kokonaisvaltaisesti.

Helsingillä on erinomaiset edellytykset toteuttaa merellisten alueiden kehittämiseen suunnattuja toimenpiteitä ja suunnitella ns. sinirakenteen kehitystä. Kaupungin edustalla on ainutlaatuinen merellisen Helsingin kansallismaisema ja maailmanperintökohde Suomenlinna ja monia kulttuurihistoriallisia kohteita. Mikäli alue pilkotaan useamman kunnan kaavoituskohteiksi ja palvelukokonaisuuksiksi, tämä vaikeuttaa tarpeettomasti suunnittelua ja alueen hyödyntämistä. Esitetyllä muutoksella ei saavuteta alueellisesti eheää kokonaisuutta tai edistetä yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Helsingin kaupunginvaltuuston strategiaohjelman tavoitteena on yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan mahdollisuuksien kehittämisen edistäminen ranta-alueilla ja saaristossa sekä vesiliikenteen kehittämisen edistäminen.

Rysäkarin kehittäminen matkailu- ja virkistysaarena on kaupungin intresseissä. Merellisen Helsingin kehittämisessä edetään vaiheittain ja niin, että toimitaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti. Kaupunkisuunnitteluvirastossa vuonna 2011 käynnistynyt alustava asemakaava-suunnittelu on toistaiseksi keskeytynyt maanomistajan ilmoittettua, että kaavaa ei kohteessa pidä tai kannata suunnitella ennen kuin hän saa vastauksen, miten elämisen ja elinkeinoharjoittamisen perusedellytykset tullaan toteuttamaan kohteessa saaristolain hengessä. Rysäkarin alueella uudisrakentamisen sovittaminen valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön edellyttää huolellista suunnittelua.

Helsingin uusi luonnonsuojeluohjelma vuosille 2015–2024 turvaa erityisesti metsäverkoston, Natura-verkoston ja saaristoluonnon arvoja. Kaupungin alueella on yli 50 luonnonsuojelukohdetta, jotka ovat pääsääntöisesti pieniä. Rysäkari yhdessä rantavesiensä kanssa on luokiteltu I arvoluokan kasvikohteeksi, josta osa (0,43 ha) on rajattu ELY-keskuksen päätöksellä suojeltavaksi luontotyyppiä. On tarkoituksenmukaista, että saaristoluonnon arvoja turvataan yhtenäisellä ohjelmalla.

Virkistyskalastuksen näkökulmasta Rysäkarin läheiset vesialueet ovat lähinnä lohenuisteluvesiä, joille myydään jo tällä hetkellä myös Helsin-

20.02.2017

Kj/3

gin ja Espoon yhteislupia. Esitetyllä kuntarajan siirrolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kalastusmahdollisuuksiin alueella.

Lähin Helsingin kaupungin terveysasema sijaitsee noin viiden kilometrin päässä Rysäkarilta Lauttasaassa. Pääkaupunkiseudun asukkailla on vapaus valita terveysasemapaalvelut yli kuntarajojen eikä esitetty kuntarajan muutos vaikuta oikeuteen valita terveysterveyspalveluita.

Rysäkari ei kuulu vesihuollon toiminta-alueeseen ja vastuu kiinteistön vesihuollosta on kiinteistön omistajalla tai haltijalla.

Yhteenveto

Kuntarakennelain (1698/2009) mukaan kuntajaon muuttamisen edellytyksinä on, että muutos edistää lain 2 §:n tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa lain 4 §:n mukaisia asioita.

Lain mukaan kunnan on muodostuttava yhdestä alueesta, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden. Rysäkarin irrottaminen merilinnoitusketjusta tarkoittaisi kaupungin saaristo- ja merialueen pirstaloitumista kulttuurihistoriallisesta ja ympäristöllisestä näkökulmasta. Esitetty kuntarajanmuutos heikentäisi Helsingin strategisena tavoitteena olevaa yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan kehittämisen edellytyksiä saaristossa etenkin kaupungin läntisellä merialueella.

Kuntarajan siirrolla ei ole vaikutusta tarpeeseen alueen asumisen, virkistyskäytön tai palvelujen parantamisen kannalta. Liikennöinnin ja vesihuollon näkökulmasta Helsinki ja Espoo ovat samojen kuntayhtymien jäseniä.

Esitettyä kuntarajamuutosta ei voida pitää vähäisenä ottaen huomioon meripinta-alan laajuuden ja merellisen yhdyskunta- ja elinkeinorakenteen kehityksen erityisesti saaristossa. Esityksen kohteena olevan alueen pinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, joka vastaa noin 3 % Helsingin vesipinta-alasta. Myöskään rajaukseltaan suppeampaa vaihtoehtoa (930 hehtaaria) ei voida pitää vähäisenä.

Esittelijän perustelut

Kuntajaon muuttamista koskevan esityksen vireillepanosta ja valmisteluvasta käsittelystä säädetään kuntarakennelaissa. Lain mukaan kunnan jäsen toimittaa esityksen oman kuntansa kunnanhallitukselle, jonka on hankittava esityksestä kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustojen lausunnot. Lausunnot tulee ilmetä kunnan kanta perusteluineen. Kunnanhallituksen on toimitettava lausunnot valtiovarainministeriölle kuuden kuukauden kuluttua esityksen vastaanottamisesta.

20.02.2017

Kj/3

Rysäkarin Linnake Oy ja Tom Kaisla tekivät esityksen Rysäkarin siirtämiseksi Espoon kaupunkiin 26.9.2016 ja valtiovarainministeriö siirsi 30.9.2016 esityksen Helsingin kaupungille kuntarakennelain mukaista valmistelevaa käsittelyä varten. Esityksen tekijä katsoo, että kuntarajan siirto on paras ratkaisu asumisen ja elinkeinon harjoittamisen kannalta, kun vuosien varrella ei ole Helsingin kaupungin kanssa löytynyt ratkaisua mm. palveluiden, vesiliikenteeseen ja kunnallistekniikkaan liittyvissä kysymyksissä.

Esityksen tekijälle varattiin tilaisuus täydentää esitystään kartta-esityksellä marraskuussa 2016 ja hän toimitti 3.11.2016 kartalle piirrettynä kaksi vaihtoehtoista rajansiirtoa.

Esityksestä on pyydetty Espoon kaupunginvaltuuston lausunto. Lausunnossaan 14.12.2016 Espoon kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei se näe estettä kunnanrajan siirrolle. Tarkoituksena on, että kaupunginhallitus toimittaa molempien kaupunkien valtuustojen lausunnot valtiovarainministeriölle valtuuston toimeenpanopäätöksen yhteydessä.

Esityksestä pyydettiin myös kaupunkisuunnittelu-, kiinteistö-, ympäristö-, liikunta- ja yleisten töiden lautakuntien lausunnot sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Saadut lausunnot ilmenevät päätöshistoriasta.

Päätösehdotus on valmisteltu saatujen lausuntojen ja niiden sisältämien näkökohtien pohjalta ja kaupunginkanslian eri osastojen edustajien yhteistyönä.

Helsingin kaupungin intressissä on, että Suomenlahden rannikolle syntyy merellisten virkistys- ja matkailupalveluiden verkosto. Kaupunki on jäsenenä myös mm. Uudenmaan virkistysalueyhdistyksessä, joka omistaa etappisatamia ja saaria. Palveluverkoston asiakkaille ja erityisesti turisteille Helsinki on kaikkein keskeisin lähtö- ja paluupaikka. Helsinki ja Espoo ovat ns. saaristo-osakuntia ja kaupungit tekevät yhteistyötä mm. Finpro:n Visit Finland -ohjelman merellisen saariston teemapohjaisen kärkihankkeen tuotekehityksessä.

Helsingin rannoille ja saaristoon on 2000-luvulla toteutettu uusia käyntikohteita ja palveluita kasvavan kysynnän tarpeisiin. Mannerrannan läheisyydessä sijaitsevat kohteet kuten Lonna ja Vallisaari helpottavat Suomenlinnaan kohdistuvaa käyttöpainetta. Lonnan vesiliikennedytydet hoidetaan Suomenlinnan reitin osana; Vallisaari on niin iso yleisölle avoin kohde, että vesiliikenteen järjestämiseen on ollut halukkuutta. Helsingissä on HSL:n järjestelmään liittyvän Suomenlinnan liikenteen ohella vain itsekannattavuusperiaatteella toimivaa vesiliikennettä.

20.02.2017

Kj/3

Merellisen Helsingin kehittämisessä edetään vaiheittain. Puolustusvoimien käytössä olleiden saarien muuntuminen uusiin käyttötarkoituksiin on tuonut mahdollisuuksia ja tuo lähivuosina niitä lisää uusien virkistys- ja matkailupalveluiden kehittämiseen lähinnä yritysvetoisesti.

Kuntajaon muutoksiin sovellettava lainsäädäntö

Kuntarakennelain 2 §:n mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta

Kuntajaon muuttamisen edellytyksistä säädetään 4:ssä. Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:

1. kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
2. alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
3. alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
4. alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Kunnan on muodostuttava yhdestä alueesta, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jollei valtioneuvosto alueellisen eheyden osalta 4 luvussa tarkoitettun erityisen kuntajakoselvityksen perusteella toisin päättä. Erityisellä kuntajakoselvityksellä pyritään siihen, että kunta muodostuisi yhdestä alueesta.

Alueella tarkoitetaan yhden tai useamman kunnan tai niiden osan muodostamaa aluetta, johon kuntajaon muutos vaikuttaa. Kuntajaon muuttamisen edellytyksiä arvioidaan myös alueen tulevan kehityksen kannalta.

Valtioneuvosto päättää 21 §:n mukaan kuntajaon muuttamisesta tai sitä koskevan esityksen hylkäämisestä. Valtiovarainministeriö voi päättää kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei ole sitä vastustanut, tai hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto on sitä vastustanut. Tai ministeriö voi hylätä esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan, jos se katsoo, ettei kuntajaon muuttamiselle ole riittäviä edellytyksiä.

20.02.2017

Kj/3

Kuntarakennelain 19 §:n mukaan kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää, jos minkään muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto ei vastusta muutosta.

Kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voidaan päättää valtuuston vastustuksesta huolimatta, jos: 1) muutos on muutosta vastustavan kunnan kannalta vähäinen ottaen huomioon muutoksen vaikutukset kunnan asukasmäärään, maapinta-alaan, kunnallisiin palveluihin, talouteen, elinkeinotoimintaan, yhdyskuntarakenteen kehitykseen tai muihin niihin verrattaviin seikkoihin; tai 2) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua alueen kehittäminen edellyttää muutosta eikä muutos merkittävästi heikennä muutosta vastustavan kunnan toimintakykyä ja edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä tai rahoituksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rysäkarin Linnake Oy:n ja Tom Kaislan esitys
- 2 Esityksen liitekartta
- 3 Kiinteistöviraston laatima liitekartta
- 4 Merellinen teemakartta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 12.01.2017 § 19

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Rysäkarin linnake Oy (2433106-6) ja ***** esittää Rysskär nimisen lunastusyksikön (91-414-2-3) sekä lunastusyksikön ympäröimän laajan vesialueen siirtämistä Helsingistä Espooseen. Rysäkari linnake Oy:n omistama Rysskär muodostuu 9,65 hehtaarin suuruisesta Rysäkari-nimisestä saaresta ja ympäröivästä 23,34 hehtaarin suuruisesta vesialueesta. Hakijan esitys liitteenä numero 1.

20.02.2017

Kj/3

Hakija ehdottaa kahta eri vaihtoehtoa rajasiirrolle. Rajamuutos 1 lähtee pohjoisessa Korkeakupu nimiseltä saarelta etelään Rysäkarin itäpuolelta ja yhtyy nykyiseen kuntarajaan ulkomerellä. Siirrettäväksi esitetyn alueen yhteispinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 1 767 hehtaaria (vesialuetta ja Nuottakari niminen suojeltu saari). Rajamuutos 2 lähtee pohjoisessa nykyisestä kuntarajasta Nuottakarin eteläpuolelta Rysäkarin itäpuolelle, josta raja kääntyy lounaaseen liittyen nykyiseen kuntarajaan. Alueen kokonaispinta-ala on noin 930 hehtaaria, josta kaupungin omistuksessa on noin 897 hehtaaria. Rajamuutosehdotukset käyvät ilmi hakijan laatimasta liitekartasta numero 2 ja kiinteistöviraston laatimasta liitekartasta numero 3.

Karttaliitteestä numero 4 käy ilmi siirrettäväksi esitetyn alueen laajuuden heijastettuna mantereelle.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasaluetta, jonka reunassa on pieni luonnonsuojelualue. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Kaupunkisuunnitteluvirasto on vuodesta 2011 lähtien vuoropuhelussa Rysäkarin linnake Oy:n kanssa tehnyt alustavaa asemakaavasuunnittelua. Työ on keskeytetty maanomistajan pyynnöstä.

Hakija perustelee rajasiirtoa sillä, että kulku mantereelle harrastuksiin ja palveluiden ääreen tapahtuu yksityisen sataman kautta Espoon puolelta, julkisen vesiliikenteen puuttumisella, postinjakelun puuttumisella, Helsingin haluttomuudella järjestää Rysäkarille vesi- ja sähköjakelua sekä kaavoituksen hitaudella. Rajansiirto parantaisi hakijan mukaan elinkeinotoiminnan edellytyksiä Rysäkarissa, tarkemmin tätä perustelematta.

Kuntarakennelain mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää elinvoimaista, alueellisesti eheää ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivaa kuntarakennetta, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä sekä parantaa:

- 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
- 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
- 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia tai
- 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

20.02.2017

Kj/3

Valtiovarainministeriön ohjeistus koskien kunnan jäsenen tekemää osaliitosesitystä on kokonaisuudessaan liitteenä numero 5.

Rajamuutos heikentäisi Helsingin strategiaohjelman tavoitteena olevaa yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan kehittämisen edellytyksiä saaristossa etenkin kaupungin läntisellä merialueella.

Rajamuutosta ei voida pitää vähäisenä koska alueen pinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, joka vastaa noin 3 % Helsingin vesipinta-alasta. Myöskään rajaukseltaan suppeampaa vaihtoehtoa ei voida pitää vähäisenä.

Kiinteistölautakunta toteaa lisäksi, että sähkö- ja vesijakelun tai esimerkiksi postinjakelun koskevat ratkaisut ja toiminta-alueet eivät ole kuntarajoihin sidottuja.

Edellä mainituin perustein kiinteistölautakunta ei pidä kuntarajan siirtoa alueen kehittämisen kannalta välttämättömänä. Kiinteistölautakunnan mielestä hakemuksessa ei ole esitetty sellaisia painavia syitä joiden vuoksi esitetyn kaltainen merkittävä muutos olisi perusteltu.

Käsittely

12.01.2017 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Sami Haapanen: Muutan esitystäni seuraavasti:

Esitysehdotuksen virkkeen "Rajamuutosta ei voida pitää vähäisenä koska alueen pinta-ala on noin 1 800 hehtaaria, joka vastaa noin 3 % Helsingin vesipinta-alasta" jälkeen lisätään seuraava uusi virke: "Myöskään rajaukseltaan suppeampaa vaihtoehtoa ei voida pitää vähäisenä".

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 10.01.2017 § 15

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa ympäristölautakunnalta aloitteesta, joka koskee Rysäkarin siirtämistä Espooseen. Rysäkarin Linna-

20.02.2017

Kj/3

ke Oy ja saaren asukas toivovat kuntarajan siirtoa siten, että yhtiön omistama Rysäkarin saari siirtyisi Espoon kaupunkiin.

Rysäkari on 10 hehtaarin laajuinen metsäinen ulkosaari. Yhdessä rantavesiensä kanssa saari on luokiteltu I arvoluokan (hyvin arvokas) kasvikohteeksi. Alueelta on tavattu 250 putkilokasvilajia. Etenkin saaren merenrantaniityt ja kalliokedot ovat monimuotoisia. Osa arvokkaasta kasvikohteesta (0,43 ha) on rajattu ELY-keskuksen päätöksellä erityisesti suojeltavaksi luontotyyppiä. Saarella on laajoja muinaismuistolain suojaamia linnoiterakenteita, jotka omalta osaltaan ovat lisänneet kasvillisuuden monilajisuutta mm. kalkkivaikutuksen kautta. Saarella on suhteellisen monipuolinen metsälinnusto, mutta varsinaisten saaristolintujen pesimäpaikaksi se on liian metsäpeitteinen. Luonto- ja muinaismuistoarvot tulee maankäytön suunnittelussa ottaa huomioon kuntarajasta riippumatta.

Saari ei kuulu vesihuollon toiminta-alueeseen, joten vastuu kiinteistön vesihuollosta on kiinteistön omistajalla tai haltijalla. Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden ulkopuolisilla alueilla noudatetaan valtioneuvoston asetusta talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla sekä kaupunkien ympäristönsuojelumääräyksiä ja rakennusjärjestystä. Omistajan tavoitteena on kehittää alueen matkailukäyttöä. Kuntarajasta riippumatta toiminta vaatii asemakaavoitusta ja vesihuollon kehittämistä vesihuoltolain mukaisesti.

Ympäristölautakunta ei ota kantaa kuntarakennelain mukaiseen osallistokysymykseen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Liikuntavirasto 22.12.2016

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Liikuntavirasto antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa liikuntalautakunnalta liittyen kuntarajan siirtämiseen Helsingin ulkosaariston lounaisosassa. Rysäkarin omistava Rysäkarin Linnake Oy sekä saaren asukas Tom Kaisla

20.02.2017

Kj/3

toivovat valtion siirtävän kuntarajaa Rysäkarin ja siihen liittyvän vesialueen osalta Espoon puolelle.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasaluetta, mutta kaupunginvaltuuston hyväksymässä uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistykseen ja matkailun alueeksi. Liikuntavirasto on mukana tekemässä kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistelussa olevaa Merellisen Helsingin yleissuunnitelmaa, joka on osa yleiskaavan toteuttamishjelmaa. Suunnitelman avulla on tarkoitus parantaa saariston saavutettavuutta ja vesiliikennettä.

Vesireittiliikenteen syntyminen uuteen kohteeseen Helsingissä edellyttää sen olevan kaupallisesti kannattavaa, koska kaupunki ei tue muuta vesiliikennettä kuin Suomenlinnan liikennettä osana muuta joukkoliikennettä. Rysäkarin kehittyminen vetovoimaiseksi kohteeksi edellyttää saaren toimintojen suunnittelua asemakaavoituksen avulla, mutta kaupunkisuunnitteluvirasto ei ole pitänyt maankäytön ohjausta tarpeellisenä ilman saaren omistajan myötävaikutusta.

Virkistyskalastuksen kannalta Rysäkarin läheiset vesialueet ovat lähinnä lohenuisteluvesiä, joille myydään jo tällä hetkellä myös Espoon ja Helsingin yhteislupia. Alueella on myös mahdollista kalastaa rysillä sekä vetää troolia Rysäkarin etelä- ja länsipuolella. Kaupallisen kalastuksen ohjaus on kuitenkin jatkossa luontevinta tehdä vuonna 2019 perustettavien kalatalousalueitten, jotka korvaavat nykyiset kalastusalueet, laatimissa käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Näin ollen esitetyn siirron vaikutukset alueen kalastusmahdollisuuksiin eivät ole merkittäviä.

Edellä mainituin perustein liikuntavirasto ei pidä kuntarajan siirtoa alueen virkistyskäytön kehittämisen kannalta tarpeellisenä.

Valmisteluaikatauluissa tapahtuneen erehdyksen vuoksi liikuntalautakunta keskusteli asiasta 8.12.2016 kokouksen yhteydessä ja oikeutti liikuntajohtajan antamaan asiasta yllä olevan lausunnon kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot

Turo Saarinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 87801
turo.saarinen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 19.12.2016

HEL 2016-010713 T 00 00 00

20.02.2017

Kj/3

Kaupunginkanslia pyytää rakennusviraston lausuntoa kaupunginhallitukselle kunnan jäsenen tekemästä osaliitosesityksestä kuntarakennelain mukaan. Määräaika on 30.12.2016.

Rysäkarin Linnake Oy:n edustaja Tom Kaisla ehdottaa kuntarajan muuttamista niin, että nykyisin Helsingin alueella sijaitseva Rysäkari niminen saari liitettäisiin Espoon kaupunkiin. Perusteluina ovat yrityksen yhdyskuntahuollon paremmat yhteydet Espooseen ja kunnallisten palveluiden parempi saavutettavuus Espoon puolella.

Rakennusvirasto ei ota kantaa kuntarajan muuttamiseen. Yhdyskuntarakenteen ja liikenteen suunnittelu kuuluu kaupunkisuunnitteluvirastolle ja maa- ja vesialueiden hallinta kiinteistövirastolle. Saari on yksityisomistuksessa, joten rakennusvirastolla ei ole siellä vastuita tai hankkeita. Helsingin kaupunki on aikaisemmin vastannut yritykselle, ettei kaupungilla ole saaristolain nojalla velvollisuutta rakentaa saareen kunnallistekniikkaa.

Lisätiedot

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi

Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.12.2016 § 318

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Rysäkari sijaitsee Helsingin edustalla. Saarella on tällä hetkellä vakituista asumista.

Saari kuuluu Helsingissä etelän palvelualueelle. Rysäkarilla ei sijaitse kaupungin tarjoamia sosiaali- ja terveysterveyspalveluja. Lähin Helsingin kaupungin terveysasema sijaitsee Lauttasaarella.

Pääkaupunkiseudun asukkailla on vapaus valita terveysasemapalvelut yli kuntarajojen.

Toivottu kuntarajan liitos Helsingistä Espooseen ei vaikuta asukkaiden oikeuteen valita terveyspalveluja."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

20.02.2017

Kj/3

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2016 § 446

HEL 2016-010713 T 00 00 00

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kaupunkisuunnittelulautakunnalta liittyen kuntarajan siirtämiseen Helsingin lounaispuolella. Rysäkärin Linnake Oy ja saaren asukas ***** toivovat valtion siirtävän kuntarajaa Rysäkärin osalta Espoon puolelle.

Rysäkari sijaitsee Helsingin ulkosaaristossa Espoon rajan tuntumassa. Rysäkari on noin 10 ha kokoinen entinen sotilassaari ja yksi Helsingin edustalle perustetun merilinnoitusketjun saarista ensimmäisen maailmansodan ajalta. Meripuolustusjärjestelmään liittyvät linnoitteet ja rakennelmat ovat muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjännöksiä. Rysäkari on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö RKY osana Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteita. Muita linnoitusketjun saaria Helsingin edustalla ovat mm. Itäinen Pihlajasaari, Suomenlinna, Vallisaari, Kuninkaansaari, Santahamina, Itä-Villinki, Isosaari, Kuivasaari, Harmaja ja Katajaluoto sekä Espoossa Miessaari.

Rysäkari on ollut Suomen puolustusvoimien hallussa vuodesta 1922 vuoteen 2010. Saarella oli sotilaallinen rooli myös toisen maailmansodan aikana osana rannikon puolustusta. Saaren nykyinen omistaja on Rysäkärin Linnake Oy, jonka tavoitteena on kehittää saarta matkailusaarena.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Rysäkari on sotilasalue, jonka reunassa on pieni luonnonsuojelualue. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä Helsingin uudessa yleiskaavassa 2050 saari on merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi. Kaavamääräyksen mukaan aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy mantereen virkistys- ja viheralueisiin. Merkintä sisältää loma-asumisen ja matkailun alueita. Yleiskaavaan liittyvän Merellinen Helsinki teemakartan mukaan Rysäkariin on merkitty lisäksi vesiliikenteen yhteystarve sekä vesiliikenteen yhteispiste.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on valmisteilla Merellisen Helsingin yleissuunnitelma, joka on osa yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Yleis-

suunnitelman tavoitteena on merellisten alueiden kehittyminen ja maankäytön suunnittelu hallittuna kokonaisuutena. Suunnittelua tehdään yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien ja merellisten toimijoiden kanssa. Erityisesti on tarkoitus parantaa saariston saavutettavuutta ja kehittää vesiliikennettä. Myös saariston huoltoa ja infraa suunnitellaan työssä kokonaisvaltaisesti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tehnyt Rysäkarin alustavaa asemakaavasuunnittelua vuoropuhelussa Rysäkarin Linnake Oy:n kanssa vuodesta 2011 lähtien. Alustavassa asemakaavaluonnoksessa Rysäkari on merkitty pääosin matkailua palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Olemassa olevista rakennuksista osa suojellaan, osa säilytetään ja osa on mahdollista korvata uudisrakennuksilla. Kaavaluonnokseen on merkitty muinaismuistoalueet ja luonnonsuojelualue.

Kaavatyö on toistaiseksi keskeytynyt maanomistajan ilmoitettua, että kaavaa ei kohteessa pidä tai kannata suunnitella ennen kuin hän saa vastauksen, miten elämisen ja elinkeinonharjoittamisen perusedellytykset tullaan toteuttamaan kohteessa saaristolain hengessä, eli miten sähkön saanti, vesihuolto ja satama-asia hoidetaan kaupungin toimesta. Rysäkarin alueella uudisrakentamisen sovittaminen valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön edellyttää huolellista suunnittelua. Tästä syystä alueen omistajalta on toivottu asemakaavan laatimisen pohjaksi hakemusta, josta ilmenisivät hänen tavoitteensa alueen kehittämiseksi. Kaupunkisuunnitteluvirastolla on valmius jatkaa Rysäkarin kaavoitustyötä, mutta maankäytön ohjaus Rysäkarin osalta ei ilman maanomistajan myötävaikuttamista ole tarkoituksenmukaista.

Helsingin strategiaohjelman tavoitteena on yritystoiminnan, matkailun ja vapaa-ajan mahdollisuuksien kehittämisen edistäminen ranta-alueilla ja saaristossa sekä vesiliikenteen kehittämisen edistäminen. Myös Rysäkarin kehittäminen matkailu- ja virkistysaarena on kaupungin intresseissä. Saari on osa Helsingin edustan merilinnoitusketjua, jonka saarista mm. Vallisaari, Kuninkaansaari, Isosaari, Kuivasaari ja Itä-Villinki ovat vapautumassa tai jo vapautuneet puolustuskäytöstä ja joiden avaamista virkistys- ja matkailutoimintaan kaupunkisuunnitteluvirastossa parastaikaa suunnitellaan.

Kaupungin kehittämisessä toimitaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti.

Edellä mainituin perustein kaupunkisuunnittelulautakunta ei pidä kuntarajan siirtoa alueen kehittämisen kannalta tarpeellisenä.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

20.02.2017

Kj/3

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37483

heikki.salmikivi(a)hel.fi

Ritva Luoto, projektipäällikkö, puhelin: 310 37294

ritva.luoto(a)hel.fi

Irene Varila, lakimies, puhelin: 310 37451

irene.varila(a)hel.fi